

Integratie via buitenschoolse activiteiten

Een initiatief van het Fonds Baillet Latour, in partnerschap met de Koning Boudewijnstichting

Colofon

Titel	<p>Integratie via buitenschoolse activiteiten, een initiatief van het Fonds Baillet Latour, beheerd door de Koning Boudewijnstichting Presentatie en Impactrapport 2013-2016</p> <p>Cette publication est également disponible en français sous le titre: L'extracolaire au cœur de l'intégration, une initiative du Fonds Baillet Latour, gérée par la Fondation Roi Baudouin – Présentation et Rapport d'impact 2013-2016</p> <p>Een uitgave van de Koning Boudewijnstichting Brederodestraat 21 1000 Brussel</p>
Auteurs	<p>Carine Vassart, Communications Claire Kramme, Meaningful Impact</p>
Coördinatie voor de Koning Boudewijnstichting	<p>Françoise Pissart Pascale Taminiaux Dany Doublet</p>
Grafisch concept en vormgeving	<p>Laurence Collette, Yellow Piper, Graphic Design</p> <p>Deze uitgave kan (gratis) online besteld of gedownload worden van onze website www.kbs-frb.be</p>
Wettelijk depot	<p>D/2893/2016/21</p>
Bestelnummer	<p>3441 November 2016 Met de steun van het Fonds Baillet Latour</p>

Integratie via buitenschoolse activiteiten

Presentatie en Effectrapport 2013-2016

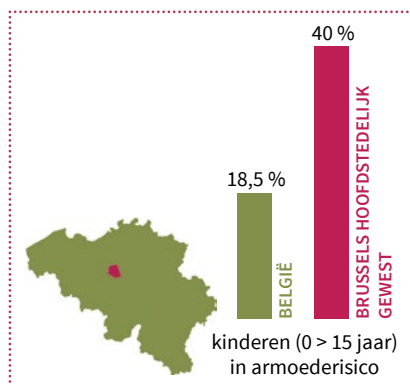

INLEIDING

Kinderen en jongeren helpen om zich te ontwikkelen

In België bedraagt het armoederisico bij kinderen van 0 tot 15 jaar 18,5%; in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is het naar schatting 40%. Drie vierden van de jonge kinderen die in het Brussels Gewest onder de armoedegrens leven heeft een moeder van niet-Europese origine.

Vandaag weten we dat armoede een grote invloed heeft op de ontwikkeling van kinderen op het gebied van gezondheid, educatie en psychosociaal welzijn. Over het negatieve effect van armoede op de participatie aan buitenschoolse activiteiten weten we minder. In België kan meer dan 30% van de kinderen van 1 tot 15 jaar uit een gezin met een armoederisico niet regelmatig deelnemen aan vrijetijdsactiviteiten buiten de woning, tegenover ongeveer 3% van de kinderen uit een gezin dat geen armoederisico loopt (*Enquête naar de inkomens en levensomstandigheden, Algemene Directie Statistiek, 2014*).

Buitenschoolse opvang speelt een belangrijke rol in de ontwikkeling van kinderen en vormt een effectieve hefboom om hun integratiemogelijkheden te verbeteren, vooral bij kinderen die in een bestaansonzekere situatie verkeren. Buitenschoolse activiteiten kunnen de integratie van deze kinderen bevorderen omdat een begeleidingsstructuur hen kan helpen om zich maatschappelijk aan te passen, om hun zelfvertrouwen te ontwikkelen, om zich bewust te worden van hun troeven buiten de schoolcontext, om nieuwe milieus te ontdekken, om los te komen van hun buurt...

Op basis van deze vaststellingen staat het Fonds Baillet Latour, in partnerschap met de Koning Boudewijnstichting, sedert 2013 in voor de ondersteuning en begeleiding van 52 verenigingen zodat deze aan kinderen uit kwetsbare milieus betere buitenschoolse activiteiten kunnen aanbieden en zo hun integratie kunnen bevorderen.

De Koning Boudewijnstichting dankt het Fonds Baillet Latour voor de geleverde steun waardoor buitenschoolse activiteiten konden worden gestimuleerd en uitgebreid, wat ten goede kwam aan meer dan 4.000 kinderen, van wie 50% voor de eerste keer toegang kreeg tot een opvangstructuur voor buitenschoolse activiteiten.

Deze publicatie biedt lezers de kans om te ontdekken welke projecten werden gesteund en hoe ze geëvolueerd zijn: van het begrijpen van de problematiek over de begeleiding van de professionelen die instaan voor de buitenschoolse opvang

tot de analyse van de projecten. De publicatie gaat ook in op enkele onontbeerlijke elementen voor de slaagkansen van projecten en geeft aan welke opgedane ervaringen inspirerend kunnen zijn voor particuliere en publieke verantwoordelijken die op hun beurt willen investeren in buitenschoolse projecten voor iedereen.

Buitenschoolse activiteiten, een geweldig instrument voor sociale inclusie

In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest wordt het armoederisico van 0-15-jarigen geschat op meer dan 40%. Dat vormt een grote uitdaging: kinderen uit kwetsbare milieus en in het bijzonder kinderen met een migratieachtergrond, moeten ernstige hindernissen overwinnen op het vlak van onderwijs, vorming, en, later, toegang tot werk. Door al vanaf de kindertijd in te grijpen kunnen latere problemen beter worden voorkomen.

Kwetsbare kinderen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Naar schatting wonen er in Brussel iets minder dan 250.000 kinderen van 2,5 tot 18 jaar. Een vierde van hen kampt vandaag met een “armoederisico” en/of ernstige materiële ontbering. De armoede is nog nijpender bij kinderen van wie minstens een van de twee ouders van buiten de Europese Unie komt (*Statistics on Income and Living Conditions, European Union, 2009*).

Volgens een telling in 2012 door het Observatoire de l'Enfance, de la Jeunesse et de l'Aide à la Jeunesse (OEJA) zou tussen 29% en 40% van de kinderen uit de betrokken leeftijdscategorie gebruik maken van de naschoolse opvang in het Brussels Gewest, wat overeenkomt met het grootste aanbod aan naschoolse activiteiten tijdens het schooljaar. Buiten het schoolmilieu zijn er voor de doelgroep vrijwel geen culturele, sportieve, creatieve en schoolondersteunende activiteiten. Aan de andere kant is er ook een tekort op dit domein, in het bijzonder wat betreft de opvang van kinderen onder 6 jaar: 92% van de bevraagde Brusselse gemeenten meent dat het aanbod van buitenschoolse opvang niet aansluit bij de vraag (tegenover 42% in Namen en 52% in Luik).

De impact van armoede op de ontwikkeling van kinderen

Los van het materiële aspect is armoede een potentiële factor van marginalisering en isolement die een impact heeft op het aangaan van sociale relaties. De werkgroep van het European Anti Poverty Network (EAPN) en van Eurochild noteerde in 2013: «Armoede kan ertoe leiden dat kinderen en hun gezin kwetsbaar zijn op meerdere manieren: een laag inkomen, een ongezonde woning en leefomgeving, ontoereikende gezondheidszorg; deze kinderen hebben vaak geen toegang tot sociale, sportieve, recreatieve en culturele activiteiten die de norm zijn voor de andere kinderen.» (*«Towards children's well-being in Europe. Explainer on child poverty in the EU»*).

Bestaansonzekerheid belemmert een vroege aanpassing aan de maatschappij

Kwetsbare ouders hebben net als andere ouders het beste voor met hun kinderen. Toch neemt slechts een minderheid van de kinderen uit een kwetsbaar milieu deel aan een buitenschoolse activiteit. Daar zijn meerdere redenen voor. Zo zijn er te weinig buitenschoolse activiteiten, in het bijzonder in de kwetsbare wijken binnen Brussel, waar bevolkingsgroepen met een migratieachtergrond sterk vertegenwoordigd zijn. Dit belangrijk probleem gaat gepaard met andere belemmeringen. Vanuit de gezinnen gaat het om de kostprijs van de activiteiten, de gebrekkige toegang tot informatie over het bestaande aanbod, de moeilijkheden om zich aan te passen aan het «kader» dat wordt opgelegd door sommige verenigingen (inschrijvingsprocedures, de vraag om zich te engageren op lange termijn...), maar ook het feit dat de ouders niet weten dat buitenschoolse activiteiten een positieve impact hebben op de ontwikkeling van kinderen.

Voor de verenigingen is het duurder om te werken met kwetsbare doelgroepen, omdat dit aanpassingen vereist (tariefbepaling, opvangmogelijkheden, personeel...). Eventuele bijkomende problemen duiken op als de verenigingen onvoldoende vertrouwd zijn met de situatie waarin deze gezinnen echt leven en als ze niet kunnen omgaan met erg kwetsbare kinderen.

Waarom inzetten op buitenschoolse activiteiten?

De kindertijd is een sleutelperiode in het leven waarbij heel wat belangrijke zaken op gang komen: taalverwerving, zelfvertrouwen, relaties met anderen, fysiek en psychisch evenwicht, sociale, cognitieve en emotionele ontwikkeling. De fundamenten die dan worden gelegd zullen een grote invloed hebben op de scholing, het sociale en professionele leven, de gezondheid en het fysiek en mentaal welzijn van het kind – kortom, op heel zijn toekomst als burger.

Iedereen erkent dat buitenschoolse activiteiten een effectieve hefboom zijn, die de integratiekansen van kinderen, en in het bijzonder van kinderen in een kwetsbare situatie, verbeteren. Buitenschoolse activiteiten hebben:

1 een educatieve functie via het stimuleren van de fysieke, psychische en sociale ontwikkeling van het kind; ze stellen het kind in staat om zelfvertrouwen te ontwikkelen door het leren gebruiken van andere competenties dan diegene die het op school nodig heeft.

2 een economische functie omdat ze, onder bepaalde voorwaarden, de tewerkstelling van de ouders, in het bijzonder van vrouwen, gemakkelijker maken via het aanbieden van opvang voor en/of na de school, op woensdagen, tijdens weekends en/of schoolvakanties.

3 een sociale functie omdat de opvang kansen biedt voor ouderschapsondersteuning en een vlottere inclusie van kwetsbare gezinnen.

WAT VERSTAAT MEN ONDER BUITENSCHOOLSE OPVANG?

Buitenschoolse opvang in brede zin heeft betrekking op de opvang van schoolgaande kinderen buiten het familiale kader: voor en na de schooluren, tijdens de middagpauze, op woensdagnamiddag, tijdens het weekend, verlofdagen en schoolvakanties. De opvang behelst begeleide autonome, educatieve, culturele, sportieve of andere activiteiten.

WAT VERSTAAT MEN ONDER INTEGRATIE?

Bijdragen tot de integratie van kinderen uit kwetsbare milieus, en in het bijzonder uit gezinnen met een migratietraject, kan betekenen hen toegang geven tot bronnen die hun ontwikkeling bevorderen, hen in staat stellen om zich maatschappelijk te ontplooien, hen voorbereiden op hun latere rol als burger, hen in contact brengen met kinderen uit andere milieus (sociale mix) enz.

Het kan ook betekenen dat kinderen worden begeleid bij het voorkomen van psychosociale moeilijkheden, gezondheidsproblemen of bij het opsporen van problemen in de familiale sfeer zodat eventueel ouderschapsondersteuning wordt aangeboden. In het kader van de sociale inclusie vormt het betrekken van gezinnen bij het schoolse en buitenschoolse traject een sterke uitdaging.

"KLEINE KINDEREN, GROTE KANSEN!" EEN PROGRAMMA VAN DE KONING BOUDEWIJNSTICHTING

Sedert 2012 loopt bij de Koning Boudewijnstichting het actieprogramma «Kleine kinderen, grote kansen» dat wil bijdragen tot het versterken van maatregelen en activiteiten die betere ontwikkelingskansen bieden aan kinderen uit kwetsbare milieus, ongeacht of ze van Belgische of buitenlandse afkomst zijn.

De Koning Boudewijnstichting beklemtoont dat het aanbod voor kleine kinderen van educatie- en opvangdiensten (met inbegrip van buitenschoolse opvang) inclusief en kwaliteitsvol moet zijn. Dat betekent meer aandacht besteden aan de noden van kwetsbare kinderen van Belgische of buitenlandse afkomst, en bijgevolg ook, de vorming van professionals op dit punt versterken en het ontwikkelen van gedifferentieerde benaderingen, waarbij diversiteit wordt beschouwd als een verrijking en er vertrouwensrelaties met de ouders worden opgebouwd. Het partnerschap met het Fonds Baillet Latour dat het organiseren van buitenschoolse activiteiten voor kinderen uit kwetsbare milieus steunt, maakt deel uit van dit actieprogramma.

HET INITIATIEF

Focus op een voortrekkersprogramma

Sedert 2013 beheert de Koning Boudewijnstichting het programma «Integratie via buitenschoolse activiteiten» (IBA) in opdracht van het Fonds Baillet Latour. Door het financieren van het programma wil het Fonds projecten steunen die vanuit een culturele openheid bijdragen tot de participatie van schoolgaande kinderen uit kwetsbare milieus aan kwaliteitsvolle, regelmatig georganiseerde buitenschoolse activiteiten. De Koning Boudewijnstichting organiseert de selectie van de projecten en de coördinatie van de begeleiding en de evaluatie van de resultaten door vzw Badje.

Het IBA-programma in cijfers

- ▶ 3 oproepen werden gelanceerd sinds 2013;
- ▶ 79 projecten werden gefinancierd:
  - ▶ 26 projecten in 2013-2014;
  - ▶ 25 projecten in 2014-15;
  - ▶ 28 projecten in 2015-16;
- ▶ 52 verenigingen ontvingen steun; een derde van hen voor twee jaar of meer;
- ▶ Het totale budget dat werd vrijgemaakt door het Fonds Baillet Latour bedraagt 1,2 miljoen euro gespreid over drie jaar (financiële steun + begeleiding van de projecten);
- ▶ De projecten kunnen tot 10.000 euro aan financiële steun krijgen;
- ▶ Dankzij de projecten kregen meer dan 4.000 kinderen, van wie ongeveer de helft voor de eerste keer, toegang tot een opvangstructuur voor buitenschoolse activiteiten;

«Integratie via buitenschoolse activiteiten»: een volledig programma

Het initiatief van het Fonds Baillet Latour wil in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest bijdragen tot een vlottere toegang tot sport-, kunst- en taalclubs voor kwetsbare gezinnen, en in het bijzonder voor diegene met een migratieachtergrond, voor wie buitenschoolse activiteiten doorgaans te duur zijn. Het programma richt zich in eerste instantie tot kinderen van 2,5 tot 12 jaar.

Het initiatief is uniek omdat het Fonds zich niet beperkt tot een financiering van de projecten, maar aan de verschillende operatoren ook een begeleiding aanbiedt om hun competenties te versterken en om hen te helpen bij het evalueren van de impact van hun activiteiten op de kinderen en gezinnen.

Deze begeleiding wordt, al vanaf de lancering van het programma in 2013, verzekerd door vzw Badje (Bruxelles Accueil et Développement pour la Jeunesse et l'Enfance). Deze Brusselse pluralistische federatie werkt rond de opvang van kinderen en jongeren en speelt een pioniersrol als het gaat over vragen en praktijken rond integratie via buitenschoolse activiteiten.

De Koning Boudewijnstichting deed een beroep op Badje gezien de resultaten die de vzw van 2010 tot 2013 boekte in het kader van het project «L'extracolaire sans barrière» («Buitenschoolse activiteiten zonder grenzen») bij het uitwerken en uitvoeren van een begeleidingsinstrument voor de bekroonde verenigingen. Via sensibiliserings-, opleidings- en begeleidingsacties ondersteunt Badje professionals uit de opvangsector bij het realiseren van hun project en bij het analyseren van hun impact.

Het programma omvat vier grote doelstellingen

1

Een kwalitatieve en kwantitatieve verbetering van de buitenschoolse opvang: de activiteiten inhoudelijk relevanter en rijker maken, opdrijven van het aantal beschikbare plaatsen, het aantal opgevangen kinderen, het aantal uren dat activiteiten worden aangeboden ...

2

Verhoging van het participatiecijfer: aanzetten tot een regelmatige participatie, klantenbinding met de kinderen en hun gezin.

3

Verbetering van de integratiekansen van de kinderen: ontwikkelingssteun door het bevorderen van het welzijn, de algemene ontwikkeling, de sociale competenties en de expressieve vaardigheden van de kinderen.

4

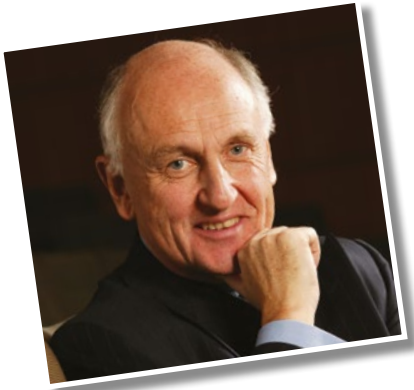
De verenigingen helpen **de toegankelijkheid en de sturing van het project te verbeteren.**

Het Fonds Baillet Latour

De Stichting Artois-InBev-Baillet Latour is een vereniging zonder winstoogmerk die werd opgericht op 1 maart 1974 op initiatief van graaf Alfred de Baillet Latour die de brouwerijen van Artois bestuurde. In 2005 transformeerde de stichting tot het Fonds Baillet Latour dat 0,34% bezit van de aandelen van AB InBev.

Ondersteunen, valoriseren en stimuleren van de menselijke excellentie in België, op een strikte nauwgezette manier, maar ook met aandacht voor maatschappelijke evoluties, dat is de missie van het Fonds. In de loop der jaren breidde het Fonds zijn interventies uit rondom vier pijlers: gezondheid, cultuur, onderwijs en sport, via de toekenning van budgetten, en de uitreiking van prijzen en beurzen.

«We hebben dus besloten om te investeren in het lanceren van meer projecten rond buitenschoolse activiteiten.»

Jan Huyghebaert
Voorzitter van het Fonds Baillet Latour

Wat motiveerde het Fonds Baillet Latour om projecten te steunen die buitenschoolse activiteiten aanbieden aan maatschappelijk kwetsbare kinderen, in het bijzonder kinderen van vreemde origine?

Het Fonds is al jaren geïnteresseerd in onderwijsinitiatieven, maar we zijn tot het besef gekomen dat ook de tijd buiten de schooluren een bron van discriminatie kan zijn. In meer welgestelde milieus gaat het leerproces verder na de school: men tekent, danst, beoefent een groepssport... Dat heeft uiteraard niets te maken met het verwerven van kennis, maar men leert communiceren, functioneren in groep, een computer gebruiken... Bij kinderen die geen toegang hebben tot buitenschoolse activiteiten, stopt het leerproces bij het verlaten van de school.

Voorts vormen deze activiteiten eveneens een gelegenheid om in contact te komen met andere personen die niet noodzakelijk uit hetzelfde milieu komen als jezelf. Dat is belangrijk als men weet dat de scholen zelf streven naar een grotere mix binnen hun populatie. En het is ook een uitstekende gelegenheid om een taal te oefenen die je thuis niet spreekt...

We wilden dus actief zijn op dit domein en de Koning Boudewijnstichting vestigde onze aandacht op programma's die in die richting gaan. Bijgevolg besloten we om te investeren in het lanceren van meer projecten rond buitenschoolse activiteiten. Het gaat om erg uiteenlopende projecten met theater, sport, eenvoudige bezigheden... Maar voor ons is het belangrijk dat het programma wordt begeleid door professionals, in onze ogen is dat essentieel.

Wat is de specifieke inbreng van het Fonds ?

Onze inbreng is louter financieel. Inhoudelijk komen wij niet tussen aangezien we alle vertrouwen hebben in de experts van de Koning Boudewijnstichting en van Badje. Wel hebben we er vanaf het begin op aangedrongen dat de impact van de projecten zou worden gemeten. Bij veel socioculturele initiatieven stellen we immers te vaak vast dat men, ondanks de vele goede wil die er is, niet weet of de projecten een impact hebben op hun publiek. We zijn er ons van bewust dat het in de sector van de buitenschoolse activiteiten, net als in het onderwijs, gaat om een werk van lange adem. Een regelmatige evaluatie vinden we echter nodig om eventueel te corrigeren wat niet werkt, of zelfs om te stoppen met projecten die wel inspanningen vragen, maar geen resultaten opleveren.

Welke aspecten van de projecten raakten bij u een gevoelige snaar?

Ik heb een aantal initiatieven kunnen bezoeken en kunnen zien hoezeer de projecten de levenswijze van jongeren ten gronde konden veranderen: dat is echt enthousiasmerend. Je zag dat jongeren hun gewoonten veranderden en zich echt inspanden om de projecten te doen slagen. Of je zag jonge meiden het toneel opgaan en het beste van zichzelf geven voor hun ouders die afkomstig zijn uit milieus die soms van oordeel zijn dat meisjes beter niet publiek optreden.

Mbo Mpenza :

«Activiteiten die van een kind een opengebloede volwassene maken.»

Mbo Mpenza, ex-Rode Duivel, is erevoorzitter van dit initiatief van het Fonds Baillet Latour

Het maakt niet uit welke dromen, voorkeuren of passies kinderen hebben.

Het belangrijkste is dat ze kunnen doen wat ze graag doen: activiteiten die hen helpen groeien, hen teamgeest bijbrengen, hen aanzetten om boven zichzelf uit te stijgen en hun horizon te verruimen – kortom, activiteiten die van hen opengebloede volwassenen maken.

Dat idee trok mij aan in deze projectoproep en daarom aanvaardde ik heel graag het erevoorzitterschap. Eigenlijk is het een heel eenvoudig idee: laten we het enorme aanbod aan actieve vrijetijdsbesteding, dat er is in Brussel, afstemmen op een vraag waaraan vandaag te weinig wordt voldaan; laten we bruggen slaan tussen de buitenschoolse opvangstructuren en kwetsbare gezinnen met een migratieachtergrond; laten we deze twee werelden dichterbij elkaar brengen zodat zoveel mogelijk kinderen en jongeren, ongeacht hun situatie of origine, regelmatig kunnen deelnemen aan activiteiten die bijdragen tot hun ontwikkeling en integratie.

SUPERVISIE

Begeleiding en evaluatie van de projecten

Vanaf de lancering van het programma «Integratie via buitenschoolse activiteiten» beklemtoonden het Fonds Baillet Latour en de Koning Boudewijnstichting dat de gesteunde projecten geëvalueerd moesten worden, een proces waarvoor een aantal methodologische tools verfijnd werden. De verenigingen krijgen daarvoor ondersteuning van Badje, de vzw die hen begeleidt bij de uitvoering van hun initiatieven en bij het maken van de zelfevaluatie.

Begeleiding

De bekroonde verenigingen kunnen bij vzw Badje (Bruxelles Accueil et Développement pour la Jeunesse et l'Enfance) terecht voor drie vormen van begeleiding:

1

Het organiseren van drie **collectieve sessies** over thema's die werden bepaald in overleg met de verenigingen. Deze sessies bieden allerlei kansen: een ontmoeting tussen de projecten van de Nederlandstalige en de Franstalige Gemeenschap, het delen van ervaringen, bedenkingen en informatie waardoor de deelnemers hun expertise en hun netwerking kunnen versterken. Voorbeelden van thema's die de deelnemers kunnen verkennen: «De juiste kostprijs van de activiteiten en de participatie van de doelgroepen», «Opvangen van jonge nieuwkomers», «Een partnerschap sluiten met een school»...

2

Een individuele begeleiding «op maat» als verenigingen daarom vragen. Deze begeleiding is afgestemd op de specifieke noden van elke vereniging. Het kan gaan om het uitwerken van methodologische steun voor het beheer en de evaluatie van het project, van een sensibiliseringsmodule (bv. «De reële leefwereld van kinderen uit gezinnen in armoede»; «Een interculturele benadering»), van een observatie op het terrein of een debriefing in een team, en om workshops met meerdere verenigingen die geïnteresseerd zijn in eenzelfde problematiek...

3

Inzetten van een **sensibiliseringsmodule voor het hele team** om het voortbestaan van het project te verzekeren.

Zelfevaluatie

Verenigingen die steun willen van het Fonds Baillet Latour aanvaarden om hun initiatief zelf te evalueren en om bij het aflopen van het project een uitvoerig verslag over de impact in te dienen. Doel is het leveren van sleutelgegevens om de voortgang van de projecten te kunnen opvolgen, maar ook het ondersteunen en wapenen van verenigingen om praktijkervaring op te bouwen rond het sturen en valoriseren van hun acties.

Een projectpromotor vermeldt in zijn kandidaatsdossier dan ook vier indicatoren naar keuze die moeten toelaten om te meten in welke mate zijn vereniging, dankzij de uitvoering van het project, toewerkt naar het bereiken van de doelstellingen inzake toegankelijkheid en integratie.

Deze vervulde en eventueel verfijnde indicatoren worden in de loop van het project op drie momenten verzameld en doorgestuurd. Enkele voorbeelden van mogelijke indicatoren: het aantal «nieuw ingeschreven» kinderen van de doelgroep, het aantal kinderen dat nieuwe woorden leerde/meedeed aan een toneel improvisatie, het aantal kinderen dat zich goed /beter voelde in de groep...

Het zelfevaluatieproces vraagt vooral bij het begin van het project wel wat tijd van laureaten die niet vertrouwd zijn met evaluatiepraktijken. Badje helpt de bekroonde verenigingen dan ook elk jaar om de specifieke doelstellingen van hun project duidelijk te omschrijven en om indicatoren te vinden die toelaten om het halen van deze doelstellingen te meten. Bij dat werk wordt gebruik gemaakt van een zelfevaluatiemodel dat specifiek voor het programma «Integratie via buitenschoolse activiteiten» werd ontworpen.

Impact van de begeleiding

Op basis van een enquête die tussen september 2015 en januari 2016 werd uitgevoerd bij de deelnemende verenigingen, konden de effecten van het werk van vzw Badje vrij precies worden ingeschat: 80% verklaarde dat de gekozen opvolgingsindicatoren hen hadden geholpen bij het uitvoeren van hun werk.

Een echte bereidheid om de zaken te veranderen

Loredana Marchi
Voorzitster van de Jury van het Fonds Baillet Latour
Directrice van Foyer vzw (Molenbeek)

Wat zijn voor u de belangrijkste resultaten van de uitvoering van de projecten die werden gefinancierd door het Fonds Baillet Latour ?

We hebben een dynamiek op gang gebracht rond een essentieel aspect: in sommige projecten is er participatie en een responsabilisering van alle actoren. Aan de andere kant werden er bruggen gebouwd tussen de school en de buitenschoolse activiteiten. Scholen kunnen niet alles alleen doen, maar dat geldt ook voor de buitenschoolse sector en de ouders, en dus is het belangrijk om synergieën te creëren. We hebben aangetoond dat het mogelijk is om zo'n synergieën te realiseren en dat het belangrijk is dat iedereen daar op een verantwoorde wijze aan deelneemt. Waarmee ik bedoel dat we de passieve consumptie van activiteiten moeten overstijgen.

Eveneens interessant is de diversiteit bij de projecten die blijkt uit het soort aangeboden activiteiten en ook uit de lokalisatie – het gaat niet alleen om «probleemgemeenten». Daarnaast is er ook diversiteit in de betrokken opvangplekken. Sociologisch gezien vormt dat de rijkdom van dit initiatief van het Fonds.

Welke interessante elementen bleken uit de evaluatie en de analyse van de projecten?

Ten eerste, het feit dat de projecten betrekking hebben op een erg groot aantal kinderen en dat de kwaliteit toch hoog is: het kwantitatieve doet geen afbreuk aan het kwalitatieve. De evaluatie versterkt ook het idee dat het nuttig is om op lange termijn te werken en om in te zetten op het professionalisme van de projectactoren.

Vervolgens hebben de beheerders van het Fonds Baillet Latour goed begrepen dat er voor deze kinderen niet alleen nood is aan preventie, maar ook aan remediëring, en dat dit laatste aspect echte knowhow vereist. Uit de analyses blijkt dat het aanbieden van begeleiding (wat zeldzaam is), in deze optiek, mooie resultaten heeft opgeleverd.

Ik beschouw het Fonds Baillet Latour als een goed voorbeeld van een schenker. Het gaat over een maatschappelijke thematiek en het gaat niet alleen om het geven van geld. De verantwoordelijken van het Fonds beseften dat er voor een effectieve impact een werk van lange adem nodig is en creëerden de kans om projecten voortaan voor 2 jaar te subsidiëren. Dat betekent dat ze echt bereid zijn om te werken aan verandering in Brussel. Hopelijk wordt deze bereidheid gedeeld door andere schenkers. En, waarom niet, door de subsidiërende overheid?

IMPACT

Wat is de impact van het programma?

In 2016 werd er een studie gepubliceerd over de impact van de projecten die tot dan toe gefinancierd werden. De studie onderzocht of de strategie van het programma «Integratie via buitenschoolse activiteiten» afgestemd was op de noden van het doelpubliek, ze bekeek de resultaten van de initiatieven op de opgevangen kinderen en hun gezin en ze evalueerde de effecten van de begeleiding op de verenigingen. De analyse leverde goede praktijken op en ook een lijst van moeilijkheden die kunnen opduiken bij het uitvoeren van het programma.

Impactstudie

De impact van de initiatieven van het Fonds Baillet Latour werd gedurende drie jaar onderzocht. Een vooraf opgestelde leidraad hielp bij het kaderen van het analyseproces en het omschrijven van de doelstellingen en de evaluatie-indicatoren. De analyse steunde op bestaande documenten (kandidaatsdossiers, zelfevaluatiefiches, verslagen...), op een online opinieonderzoek bij de gesteunde verenigingen en ook op het terreinwerk waarbij de verschillende projecten ter plaatse werden geobserveerd en er gesprekken werden gevoerd met de coördinatoren, projectmedewerkers en kinderen.

Doelstellingen van de impactstudie

Vanaf de lancering van het initiatief beklemtoonde het Fonds Baillet Latour dat het de meerwaarde van de steun en impact wilde weten. Bijgevolg kreeg Badje vzw de opdracht om de gegevens en getuigenissen te verzamelen die nodig zijn om meerdere grote vragen te beantwoorden:

- ? Wat is de impact van het programma «Integratie via buitenschoolse activiteiten» als het gaat over de aangeboden activiteiten en het bereikte “doelpubliek”?
- ? Welke effecten heeft de begeleiding van Badje op de verenigingen (nieuwe sturingspraktijken, heroriëntering van het aanbod enz.)?
- ? Spelen de gesteunde projecten hun rol van “integratiefacilitator” bij het doelpubliek?
- ? Welke effecten bemerken we bij de kinderen die deelnamen aan het programma «Integratie via buitenschoolse activiteiten»?

Informatie die blijkt uit de impactstudie

DE KWANTITATIEVE IMPACT

In het algemeen stellen we vast dat de doelstellingen vrijwel optimaal werden gerealiseerd:

- Meer dan 4.000 bereikte kinderen van wie 50% voor de eerste keer toegang kreeg tot een opvangstructuur voor buitenschoolse activiteiten;
- Ongeveer 80% van deze kinderen maken deel uit van de doelgroep
- De steun liet toe om het aanbod uit te breiden (het aantal uren met activiteiten of aangeboden workshops) en vaak te verrijken (lancering van een nieuwe workshop, organiseren van een stage, uitbreiding van de leeftijdscategorieën enz.).

DE KWALITATIEVE IMPACT

➔ OP DE GESTEUDE VERENIGINGEN

- Ongeveer 90 % van de verenigingen vond dat de steun hen had toegelaten om nieuwe partnerschappen te ontwikkelen met andere lokale of op het domein van de buitenschoolse opvang actieve verenigingen, en ook met scholen.
- Meer dan 1 respondent op 2 verklaart dat deze steun de zichtbaarheid in de buurt verbeterde en de weg opende voor andere financieringsmogelijkheden.

➔ OP DE KINDEREN

- De deelnemende kinderen getuigen dat er een vertrouwensrelatie is tussen hen en de projectmedewerker als hen wordt gevraagd naar de steun en de luisterbereidheid tijdens de activiteit. Ook de gezinnen hebben vertrouwen in de projectmedewerker (als ze raad vragen over het schoolbezoek of over de toegang tot andere activiteiten en sociale diensten).
- De studie vestigt de aandacht op de mooie «verhalen» van kinderen met gedragsstoornissen die daar met veel moeite geraakt zijn, maar die zich erg goed geïntegreerd hebben in de groep en er opmerkelijk op vooruitgegaan zijn.

«Een kind praatte onophoudelijk toen hij aankwam, hij wilde het altijd beter doen dan de anderen en had geen eigen verbeelding. Alles wat hij wist steunde op wat hij gehoord had of wat hem voorgelezen was. Vandaag praat hij minder, heeft hij meer aandacht voor het spel zelf, ook al blijft zijn relatie met de anderen complex.»

«Een meisje had veel schrik, op school praatte ze niet. Ze kropte alles op, ze voelde veel, maar uitte niets. Vandaag spreekt ze wel op school; ze heeft minder schrik en ze neemt zelfs risico's, dan moeten we haar begrenzen. Er moet nog gewerkt worden aan haar persoonlijk traject, want ze heeft de neiging om alles te kopiëren, maar dat is al een mooie vooruitgang.»

«Dit meisje liep een hersenletsel op toen ze twee maand oud was; sindsdien heeft ze hersencrisissen die leidden tot een ontwikkelingsachterstand en een zware behandeling. Het meisje zit met veel opgekropte woede.»

Ze is onhandig en ze maakt de anderen bang met de kreten die ze slaakt. Sinds ze deelneemt aan het project, blijft ze achterdochtig, maar ze sluit zich wel aan bij de groep. Bang maken wordt een spel. Ze amuseert zich en neemt risico's omdat ze zich veilig voelt.»

«Momenteel staat er een jongen op de wachtlijst. Het is een «negatieve leider». De medewerkers vrezen voor de cohesie binnen de groep, maar het kind lijkt erg gemotiveerd om deel te nemen aan het project en daarom hebben ze aan de onderwijzeres beloofd om hem op proef te laten meedoen. Zij denkt dat dit hem kan redden en hem opnieuw zelfvertrouwen kan geven.»

«Sinds enkele weken nemen de binnenkomende kinderen spontaan een boek uit de bibliotheek voor ze beginnen aan het vieruurtje. Dat is nieuw. De nieuwelingen worden meegezogen door de anciens. Het is een echte rustpauze.»

- Op basis van de zelfevaluatief formulieren die vanaf 2014 door alle projecten werden ingediend, zien we dat de kinderen er op verschillende domeinen globaal op vooruitgegaan zijn:
  - taal- en/of lichamelijke expressieve vaardigheden;
  - gedrag (leven in groep, respecteren van de regels);
  - zelfvertrouwen en -respect;
  - zelfstandig handelen;
  - openstaan voor nieuwe belangstellingsdomeinen;

Een diepgaande impact

Een aantal van de effecten van de projecten zullen doorwerken op lange termijn:

- ▶ Op het doelpubliek. De verenigingen merkten dat de schoolresultaten van de jongeren die deelnamen aan de projecten verbeterden en signaleren dat de ouders veel meer bezig zijn met de ontwikkeling van hun kind(eren).
- ▶ Op de verenigingen zelf. De verenigingen zeggen dat ze hun doelgroepen, dankzij de begeleiding door Badje, veel zelfverzekerder benaderen en dat ze zich sterker voelen.
- ▶ Op buitenschoolse activiteiten als maatschappelijk integratie-instrument. De financiering van gerichte projecten op dit domein door het Fonds Baillet Latour heeft een stimulerend meerwaarde-effect. Een aantal verenigingen hebben hun activiteiten immers voortgezet nadat de periode waarvoor ze werden gesteund, was afgelopen.
- ▶ De steun zorgde ook voor de concretisering van originele en maatschappelijk vernieuwende projecten. Soms bleven regelmatige contacten met leerkrachten doorgaan om de vooruitgang van de kinderen op te volgen. Er wordt ook samengewerkt met jongeren die als burgerdienst een team te versterken. In bepaalde gevallen wordt er voor de kinderen en hun gezin op meerdere niveaus samengewerkt met verschillende sociale diensten. Scholen gaan op zoek naar de kinderen met de grootste noden vooraleer ze door te sturen naar projecten. Er was ook aandacht voor het oprichten van een multicultureel team dat de diversiteit van het doelpubliek weerspiegelt.

MUSE

Sociedad Hispano-Belga de Ayuda Mutua

Schola ULB © Jérôme Hubert

LABE

© Maisons de Quartier de la Ville de Bruxelles

BRONKS © Felix Kindermann

Het impactonderzoek en de analyse van de zelfevaluaties leverden een aantal goede praktijken op die nieuwe projecten kunnen helpen om hun doelstellingen effectiever te bereiken. Op basis van een lijst van de succesfactoren en de meest voorkomende problemen werden er aanbevelingen geformuleerd voor publieke en private beslissers die buitenschoolse activiteiten willen inzetten als instrument voor sociale integratie.

Succesvolle sleutels voor integratie via buitenschoolse projecten

.....:••••• **Kwaliteit van het project**

De projecten die op kinderen en gezinnen de grootste potentiële impact hebben op korte en op lange termijn blijken binnen hun organisatie intern te kunnen steunen op kwaliteitsvolle buitenschoolse activiteiten die gestructureerd en op langere termijn worden aangeboden aan eenzelfde groep kinderen. Een project dat beschikt over opgeleide medewerkers die het vertrouwen van gezinnen kunnen winnen, heeft de sleutel in handen om de horizon van jonge kinderen te verruimen en om hen nieuwe werelden te laten ontdekken.

.....:••••• **Toegankelijkheid van het project**

Toegankelijkheid speelt zich af op meerdere niveaus. Een project is toegankelijker voor gezinnen uit kwetsbare milieus als het wordt georganiseerd in de nabijheid van hun leefomgeving, gratis is of heel weinig kost, of gevestigd is in de buurt waar het doelpubliek woont. De «fysieke» toegankelijkheid verbetert door het delen van lokalen met een school of andere verenigingen, door de nabijheid van openbaar vervoer of door het organiseren van een specifiek vervoer of het direct ‘overnemen’ van de kinderen na de lessen. Zodra “de stap gezet is” moet men deze toegankelijkheid blijven benadrukken om de band en de belangstelling van de gezinnen te behouden, bv. via communicatie-instrumenten (visuele media) of via het organiseren van gastvrije uitwisselingsmomenten (vieruurtjes, toneeltjes enz.).

.....:••• Lokale verankering

De vereniging moet bij voorkeur bekend zijn bij de gezinnen en de lokale actoren (OCMW's, scholen, andere vzw's): dat vergemakkelijkt het doorverwijzen van het prioritaire doelpubliek naar het project. Het vereist dat de vereniging die het project uitvoert, sterk inzet op direct contact met de kinderen en de gezinnen. Dankzij zo'n vertrouwensrelatie krijgt men een beter inzicht in de noden van het doelpubliek en kan men ook de banden met de gezinnen sterker aanhalen zodat ze in een tweede fase in staat zijn om de (ingebeelde) muren rond hun buurt achter zich te laten.

.....:••• Een soepele organisatie

Het aanbod moet afgestemd zijn op de noden van de gezinnen (soepele formules, een gemengd aanbod van specifieke activiteiten zoals uitstappen, vakantiestages, regelmatige activiteiten enz.) en indien nodig moeten de geplande uren of dagen van de activiteiten worden aangepast. De inschrijvingsprocedures moeten maximaal tegemoetkomen aan een publiek dat niet vertrouwd is met dit soort projecten: bv. door de ouders voor te lichten, door de school en in het bijzonder de leerkrachten in te zetten als 'promotoren', door bij buurt evenementen te zorgen voor inschrijvingen ter plaatse... Ook de communicatie moet worden aangepast: visuele media voorrang geven op teksten, inschakelen van animatoren-tolken, activiteiten aanbieden die rekening houden met culturele verschillen, het educatieve belang van sommige workshops uitleggen.

.....:••• Specifieke aandacht voor de ouders

Naast het opvangen van de kinderen is het belangrijk om ook de ouders mee te krijgen. Dat kan door samen met hen individuele en/of collectieve uitwisselingsmomenten te organiseren n.a.v. toneelvoorstellingen, creatieve workshops, gedeelde vieruurtjes, excursies of het verzamelen van getuigenissen voor de evaluatie. Het is ook nuttig om banden te smeden met andere partners die contact hebben met de gezinnen om zo te zorgen voor een ononderbroken begeleiding en opvolging.

Welke paden zijn er voor wie wil starten met buitenschoolse activiteiten?

De projecten die op kinderen en gezinnen de grootste potentiële impact hebben op korte en op lange termijn blijken binnen een organisatie intern te kunnen steunen op **een kwaliteitsvolle buitenschoolse activiteit die gestructureerd en op langere termijn wordt aangeboden aan eenzelfde groep kinderen**. Deze formule biedt de initiatiefnemer de kans om zijn expertise tegenover zijn doelpubliek te versterken en maakt het waarschijnlijker dat de positieve effecten op de kinderen duurzaam zijn. Eenmalige, gerichte activiteiten hebben enkel impact op korte termijn en mikken eerder op de ontspanning dan op de ontwikkeling van het kind.

De toegangskansen tot kwaliteitsvolle buitenschoolse activiteiten moeten worden verhoogd voor alle kinderen, en in het bijzonder voor de meest kwetsbaren. Dat houdt in: een aanbod ontwikkelen in kwetsbare buurten, en in het bijzonder, het aanmoedigen van projecten die streven naar een betere toegang voor "niet-gebruikers" en, parallel daarmee, het verhogen van de kwaliteit van het aanbod. Er moet dus steun worden verleend aan financieel haalbare projecten, met strak gestuurde, gestructureerde activiteiten, en gemengde, goed opgeleide begeleidingsteams.

Jonge kwetsbare Brusselaars moeten een betere toegang krijgen tot buitenschoolse activiteiten. Daarvoor zijn daadkrachtige maatregelen nodig die de toegangsdrempels tot buitenschoolse activiteiten verlagen en die ijveren voor inclusieve praktijken inzake organisatie, projectbeheer en communicatie. Het is essentieel dat alle actoren daaraan meewerken: iedereen moet ervan worden overtuigd dat «inspelen op de vraag niet volstaat».

Voor het versterken van de buitenschoolse opvang in Brussel zijn netwerking en partnerschappen onontbeerlijk.

Partnerschappen moeten dus worden aangemoedigd, in het bijzonder:

- het partnerschap tussen vzw's en scholen, wat een beslissende factor is voor de integratie van de kinderen;
- de ouders als partner betrekken bij de educatieve inspanning;
- partnerschappen die steunen op vooraf opgebouwde vertrouwensrelaties en die kansen creëren om jongeren uit hun 'gesloten' buurten te halen;

Netwerking op het lokale vlak moet worden gesteund: enerzijds, om de kwaliteit van de opvang en de globale begeleiding van de gezinnen te verbeteren, en anderzijds, om het bereiken van alle publieksgroepen te optimaliseren door de afstemming van de vele maatregelen die van toepassing zijn op eenzelfde grondgebied kritisch te bekijken.

DE PROJECTEN

Het programma «Integratie via buitenschoolse activiteiten»: Een rijkdom aan diverse, vernieuwende projecten

De 79 buitenschoolse projecten in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest die tussen 2013 en 2016 werden gefinancierd door het Fonds Baillet Latour, zijn erg uiteenlopend: sportieve activiteiten, workshops mondelinge expressie, toneel, klussen, huistaakschool, bibliotheken... De verenigingen die ze organiseren, zijn hoofdzakelijk actief in gemeenten waar kwetsbare jongeren van vreemde origine doorgaans niet worden bereikt door de bestaande initiatieven.

Selectie van de projecten

Een onafhankelijke jury evalueert de dossiers die jaarlijks worden ingediend door de geïnteresseerde verenigingen. De gesteunde projecten werden geselecteerd op basis van een aantal criteria:

- De kwaliteit en de doelstellingen van het project: hoe zullen de voorgestelde activiteiten bijdragen tot het leervermogen en de ontwikkeling van de kinderen uit de doelgroep (zelfvertrouwen, autonomie, respect voor anderen enz.)?
- Doelgroep: het kandidaatsproject moet uitleggen welke kinderen het wil bereiken, hoe het hen wil bereiken en in beweging krijgen, en hoe het de familie wil insluiten. De jury hecht bijzondere aandacht aan projecten die willen werken met bijzonder kwetsbare bevolkingscategorieën zoals kinderen die nieuw zijn aangekomen of afkomstig zijn uit een gezin met een lopende asielaanvraag.
- Toegankelijkheid: hoe wil het project de toegang van kwetsbare kinderen tot zijn infrastructuur en zijn activiteiten verbeteren?
- Partnerschappen: de relaties met andere actoren worden in het kader van dit initiatief sterk aangemoedigd. Dat geldt meer in het bijzonder voor partnerschappen met scholen, maar het kan eveneens gaan om centra van Fedasil, het OCMW, jeugdbijstand, die jongeren de weg kunnen wijzen of het aanbod aan activiteiten kunnen verbeteren.

- Voortbestaan van het project: er wordt specifiek gekeken naar de bekwaamheid van de vereniging om regelmatig activiteiten op lange termijn aan te bieden aan de opgevangen kinderen.
- Meerwaarde van de steun: dit moet duidelijk omschreven zijn en de gevraagde financiële steun mag enkel dienen voor de concretisering van het project.
- Het professionalisme van de projectpromotoren: de bekroonde verenigingen moeten bereid zijn om in een zelfevaluatieproces te stappen gedurende de hele uitvoering van het project.

Kunst & Cultuur

Creativiteit in al haar vormen

Cultuur kan een belangrijk instrument zijn voor maatschappelijke emancipatie. Dat is de centrale boodschap van de initiatieven die vertrekken vanuit een artistieke expressie om kinderen te helpen bij het ontdekken van hun talenten, om hen opnieuw vertrouwen te geven en om hun inschakeling in hun wijk en de maatschappij te vergemakkelijken. Het gaat er niet om de kinderen gewoon bezig te houden, maar wel om de wereld voor hen te openen via nieuwe, soms hoogstaande, ervaringen.

Les Amis de l'Étincelle | +32 2 522 64 01 | amisetincelle.mc@gmail.com

Naast de sociale inschakeling van volwassenen organiseert Les Amis de l'Étincelle een huistaakschool om kinderen te helpen het vereiste schoolniveau te halen en zittenblijven en schooluitval te vermijden. De vzw werkt met personen van diverse origine: Marokko, Turkije, Italië, Brazilië, Tunesië, Spanje, Oostbloklanden en België.

Toneel als buitenschoolse activiteit, om een rol te spelen als actoren van morgen

Het project wil kinderen de toneelwereld leren ontdekken: enerzijds, door hen toegang te geven tot de toneelcultuur via opvoeringen, en anderzijds, door hen de kans te geven zich te ontplooiën via deze expressievorm door zelf een toneelstuk op te zetten en het voor hun ouders op te voeren.

Association Belgo-Moldave « Noroc » | +32 489 98 15 30 | auricauscov@airbeharmonie.be

De 'Association Interculturelle des Amis de l'Est' kwam er in België om in te spelen op de nood aan communicatie en uitwisseling van ervaringen tussen families van nieuwkomers uit Oost-Europa, de Kaukasus en sommige landen van Centraal-Azië. De vereniging begeleidt nieuwkomers bij hun sociocultureel inschakelingstraject in België.

Voor de glimlach van een kind

De vereniging creëerde een ruimte voor artistieke vrijetijdsbesteding voor de sociaal kwetsbare kinderen van vreemde origine in de gemeente. Ze wil bijdragen tot hun ontplooiing en welzijn op school, persoonlijk en sociaal, door te werken aan een gemeenschappelijk kunstproject.

Beeldenstorm | +32 2 523 43 50 | nik.honinckx@beeldenstorm.be

Het «Centrum van verbeelding» Beeldenstorm werkt volgens de Bauhaus-principes en kruist diverse kunstdisciplines en verschillende culturen om vernieuwende producties voor te stellen. Het werk steunt op de betrokkenheid van buurtbewoners bij ateliers of publieke evenementen.

Crea Boem

Binnen dit kunstopvoedingsproject beoefenen twee groepen kinderen (van 2,5 tot 6 jaar, en van 6 tot 12 jaar) wekelijks erg uiteenlopende disciplines (dans, film, het ontwerpen van toneelkostuums, kunstcreatie, koken....) die hen stimuleren tot muzikale experimenten.

Brede School Helmet | +32 2 215 02 03 | barbra.bredeschoolhelmet@gmail.com

Deze samenwerking tussen socioculturele actoren en scholen uit de buurt wil een leef- en onderwijsomgeving creëren die bijdraagt tot gelijke kansen voor alle kinderen. Brede School Helmet werkt specifiek rond het versterken van taalverwerving en het voorkomen van schooluitval.

Naar school na de schooluren

Om het aanbod aan vrijetijdsactiviteiten in de buurt uit te breiden worden er na de lessen in dezelfde schoollokalen creatieve ateliers georganiseerd. En dat tegen de laagst mogelijke inschrijvingsprijs, ook al mag men een symbolisch bedrag aanrekenen.

CEMôme | +32 2 537 52 34 | capucine.anbergen@cemome.be

CEMôme vzw organiseert voor de gemeente Sint-Gillis de buitenschoolse opvang van kinderen en jongeren van 2,5 jaar tot het einde van het basisonderwijs. Het aanbod omvat wekelijkse workshops, kampen in de zomervakantie, maar ook schoolopvang en huistaakscholen.

Minimômes

De vzw organiseert een gespecialiseerde opvang voor kinderen van 2,5 tot 3 jaar tijdens schoolvakanties.

Maison de quartier St Antoine | +32 2 534 20 40 | tamimount_essaidi.mqsa@yahoo.fr

Het buurthuis MQSA is een instrument voor sociale cohesie, in een vaak moeilijke stedelijke context. MQSA streeft naar het opwaarderen van het lokale leven door de actieve participatie van bewoners aan een betere samenleving in deze wijk in Vorst. Het aanbod omvat activiteiten voor jongeren tijdens de schoolvakanties.

Mijn reis begint nog maar: mijn kinderleven beleven!

Ludieke activiteiten worden op school georganiseerd in periodes dat de naschoolse ondersteuning stopt. Een groep van 35 kinderen krijgt aldus de kans om zich via creatieve activiteiten open te stellen voor andere werelden. Dit moment werd gekozen om kinderen toe te laten met een «licht gemoed» naar huis te gaan.

MUS-E Belgium | +32 2 660 25 80 | catherine.scorier@mus-e.be

MUS-E Belgium, lid van de 'International Yehudi Menuhin Foundation', is een tweetalige kunstvereniging met professionele kunstenaars uit alle disciplines die hun artistieke praktijk vertalen in «co-creatieprojecten» gericht op het onderwijs, buitenschoolse activiteiten en de sector levenslang leren.

Mama, mag ik blijven voor de opvang?

Sinds 2013 zijn er wekelijks workshops plastische kunsten, hedendaagse dans en geluidscreatie in de opvang van de scholen in Vorst in samenwerking met het Centrum voor Hedendaagse Kunst WIELS. Voor de buurtkinderen behoren hedendaagse kunst en een "cultuurplek" tot hun dagelijkse leefomgeving.

ReForm | +32 2 511 21 06 | m.wuyts@reform.be

ReForm vzw wil als belangrijkste missie jongeren helpen om hun plaats te vinden in de maatschappij en om daarin volwaardige actoren te worden. De vzw organiseert veel activiteiten en animaties rond het leren van rechten en plichten, het respecteren van diversiteit en vrijheid, het stimuleren van debat- en denkoefeningen.

Zinneke: exploratie, creatie, integratie

Er werd een creatief en participatief project opgezet om met kwetsbare kinderen uit de Matongé-wijk in Elsene kostuums, decors en toneeltjes te maken voor de Zinneke Parade.

ReMuA | +32 2 537 74 38 | sarah@remua.be

‘Réseau de Musiciens Intervenants en Ateliers’

Bij ReMuA wordt muziek direct geleerd met het instrument en de stem, net zoals men een moedertaal leert. Het kind leert dus in contact met professionele muzikanten, componisten, tussenpersonen. Notenleer en oefeningen komen later, voor zover het kind daar nood aan heeft om vooruitgang te boeken.

Muziek in Actie

In de volkse Marollenwijk is er een orkest en een koor met 50 kinderen: ze ontdekken zichzelf, zij en hun gezin, via de muziek, ze zijn trots op zichzelf, voelen solidariteit en een bezielende vreugde. Deze positieve belevenis wordt geconcretiseerd in concerten die bijdragen tot de integratie van de kinderen in de maatschappij.

KUNST EN CULTUUR, INSTRUMENTEN VOOR SOCIALE EMANCIPATIE

Centrum West D'Broej is een Brusselse jeugddienst die werkt met een sociaal erg kwetsbaar publiek. Het Centrum wil de jongeren van deze wijk in Molenbeek kansen bieden om hun talenten te ontwikkelen en om aldus hun positie in de maatschappij te versterken. Dankzij de steun van het Fonds Baillet Latour heeft het Centrum daar rond sedert 2013 een reeks samenwerkingen opgezet. Het gaat om verenigingen die actief zijn op het vlak van kunst en cultuur, maar eveneens om de partners van BroM (Brede School Molenbeek), het netwerk van Nederlandstalige basisscholen en sociale actoren.

In 2013 werd een beroep gedaan op, bij voorkeur lokale, muzikanten en professionele dansers als begeleiders van workshops voor buurtkinderen die het resultaat van hun inspanningen konden laten zien aan het publiek, in het bijzonder tijdens de Zinneke Parade.

In 2014 startte een samenwerking met Ultima Vez, een dansgezelschap dat werd opgericht door choreograaf en realisator Wim Vandekeybus die danstrajecten opent voor kwetsbare kinderen en jongeren en sommigen van hen opneemt in zijn voorstellingen.

In 2015 werkte West D'Broej aan het project «Fanfakids in residence» waarbij kinderen die muziek speelden de kans kregen om met

professionals te werken tijdens een stageweek artistieke ontwikkeling voor jongeren in het vormingscentrum Destelheide, een groene oase op een boogscheut van Brussel. Het initiatief zou verder moeten uitgroeien tot wekelijkse workshops die meer kinderen bereiken.

Centrum West - D'Broej | +32 2 411 09 04 | bart.nagels@dbroej.be

Ultima Vez | +32 2 219 55 28 | lies@ultimavez.com

Brede School Molenbeek (BroM) | +32 2 412 06 50 | han.de.meulemeester@dbroej.be

Sociale cohesie

Samen leven kan je leren

Door het isolement of de marginalisering van gezinnen is het voor kinderen niet gemakkelijk om zich te integreren, noch in de maatschappij, noch in hun schooltraject. Buitenschoolse activiteiten openen dan de weg naar hulp bij de ontwikkeling van kinderen en ouderschapsondersteuning, en dragen bij tot het streven naar sociale cohesie in een stedelijke omgeving en tot preventie bij jongeren.

Activités sportives, culturelles et de loisirs de Ganshoren | +32 2 427 92 98 | aapplincourt@ganshoren.irisnet.be

De vereniging werkt in Ganshoren in wijken met huurders van sociale woningen als belangrijkste bewoners en ze wil een publieke cultuur ontwikkelen met openheid, gelijkheid, solidariteit en burgerschap als waarden. Ze mikt ook op een betere sociale inschakeling van kinderen via een huistaakschool en diverse workshops.

Savoir vivre et vivre ensemble (Levenskunst en samenleven)

De vereniging wil de kinderen doen nadenken over de waarden die onontbeerlijk zijn voor hun sociale en maatschappelijke inschakeling. Er wordt een tentoonstelling georganiseerd zodat de jongeren hun ervaringen kunnen delen met hun naasten en tegelijk worden ook de ouders bereikt. Ze worden ook ondersteund bij het leren van de kunst van het zijn en de levenskunst.

Les Amis d'Aladdin | +32 2 203 95 84 | amis.aladdin@yahoo.fr

«Les Amis d'Aladdin» werd opgericht door 3 verenigingen die zich inzetten voor de sociaalprofessionele inschakeling van vrouwen in de Noordwijk. Alle projecten werden opgestart vanuit een opvangplaats voor jonge kinderen (0-6 jaar), een leef- en uitwisselingsplek als centrum van een solidair buurtleven.

D'un savoir à l'Autre

Het is een transversaal project, uitgevoerd met Let's Play Together. Het koppelt schoolondersteuning en succes op school aan ouderschapsondersteuning en Franse les voor de ouders. Het verbindt school en gezin, in het bijzonder migrantengezinnen met laag- of ongeschoolde ouders.

BRONKS | +32 2 219 99 21 | tine@bronks.be

Bronks is een Nederlandstalig theaterplatform waar kunstenaars, creatieve professionals en een breed publiek, in het bijzonder jongeren en kinderen, elkaar kunnen ontmoeten. Het theater werkt rond muziekplezier en creativiteit uitgaande van de diversiteit in Brussel en vormt een kruispunt van talen en culturen als reflectie van de maatschappij.

Verbeteren van de culturele vaardigheden van de ouders

Een vijftiental ouders van vreemde origine uit kwetsbare milieus nemen deel aan een theaterproject. Er zijn gratis voorstellingen, met een inleiding vooraf en een debat achteraf. Zo wil het project ouders stimuleren om na de schooltijd activiteiten te delen met hun kinderen.

Le Coin des Cerises | +32 2 241 16 67 | philippe.pcsvm@gmail.com

De vzw is een gemeenschapsinitiatief dat projecten ontwikkelt rond de geestelijke gezondheid en de sociale cohesie. Ze organiseert consultaties voor individuen en families, maar volgt en ondersteunt hen ook in het dagelijkse leven. Daarnaast biedt ze ook vorming en animaties aan over activiteitsgebonden thematieken.

Op zoek naar België

Het project richt zich tot de jongeren van Val Marie in Neder-over-Heembeek, een sociale woonwijk met erg weinig activiteiten. Het organiseert voor deze jongeren culturele, pedagogische en sportieve activiteiten die hun horizon verruimen, hen in contact brengen met andere culturen en zorgen voor een vlottere integratie.

Foyer des Jeunes | +32 2 411 74 95 | loredana.marchi@foyer.be

De Foyer des Jeunes is de «jeugdwerking» van de Foyer, een vereniging die in Molenbeek actief is rond de globale integratieproblematiek van bevolkingsgroepen met een vreemde achtergrond. De vereniging zet in op artistieke, toneel- en sportactiviteiten naast vormings- en professionele inschakelingslessen.

Aliment terre (Voeding Aarde)

Een honderdtal jongeren van 9 tot 12 jaar uit de verschillende scholen in de gemeente worden gevoelig gemaakt voor (de gevolgen van) de voedselproblematiek via vijf modules van twee uur die bestaan uit debatten, creatieve workshops en het bekijken van een documentaire. Er worden eveneens informatieposters gemaakt.

Nous, les enfants d'ici et d'ailleurs (Wij, kinderen van hier en elders)

De Foyer organiseerde debatten in tien groepen van ongeveer 15 kinderen van 8 tot 12 jaar over het migratiethema, vooroordelen en het samenleven, in partnerschap met een gemeenteschool. Het project diende ook om met de ouders te communiceren over opvanghuizen voor buitenschoolse activiteiten.

GAFFI | +32 2 221 10 17 | myorulmaz@gaffi.be

De 'Groupe d'Animation et de Formation pour Femmes Immigrées' is sedert 1978 gevestigd in de Noordwijk in Brussel, pal in het midden van de migratiestromen. Gaffi zet zich in voor de responsabilisering en de participatie van vrouwen en kinderen aan het maatschappelijke, economische, culturele en politieke leven.

Moi, Toi, Même et Différent

In partnerschap met het «Collectif 1984», organiseert Gaffi een actietheaterworkshop met kwetsbare buurtkinderen die zelfgeïmmigreerd zijn of een migratieachtergrond hebben. De wekelijkse ateliers leiden tot een theaterstuk met boodschappen over het respecteren van verschillen en het bestrijden van vooroordelen.

Groep INTRO | +32 2 558 18 80 | jo.robberchts@groepintro.be

Groep INTRO werkt in Schaarbeek met sociaal kwetsbare bevolkingsgroepen om hen te helpen bij het creëren van kansen voor zichzelf en om hun toekomst zelf in de hand te nemen, in het bijzonder via de aangeboden vrijetijdsbesteding. De organisatie richt zich meer in het bijzonder tot jongeren, meisjes en jongens, tot jonge moeders met kinderen en tot minderjarige vluchtelingen.

Laten we samen spelen

De wekelijkse workshops bieden activiteiten aan voor de allerkleinsten en voor hun moeder, om ieders zelfvertrouwen te versterken via het spel en de creativiteit. Dat creëert voor hen een veilige omgeving die hen toelaat om te ontdekken, te leren en te experimenteren. Daarnaast werkt de vereniging ook rond taal en onderwijs.

Maisons de Quartier – Centre d'Animation Sociale de Quartier | +32 2 209 62 70 | jamal.garando@lmdq.be

Deze opvang- en vrijetijdruimte biedt de bewoners van Brussel een gastvrije plek aan waar nabijheidsdiensten helpen bij het oplossen van sociale problemen, maar waar ook socioculturele activiteiten plaatsvinden die de buurtbewoners de kans geven elkaar te ontmoeten en zich te verenigen.

Les News du Quartier/ Le JT du Quartier

Wekelijks nemen kinderen met de steun van ouders deel aan videoworkshops die bijdragen tot hun integratie en hun betrokkenheid bij het leven, de geschiedenis, het verleden, de bewoners en de activiteiten in de buurt. Ze gebruiken en mobiliseren hun directe omgeving herhaaldelijk als thema in de workshops.

.....

Observatoire BaYaYa | +32 2 733 44 59 | observatoirebayaya@yahoo.fr

Het Observatoire Ba YaYa is een vereniging die bekendheid geniet voor haar werk in het milieu van de zogeheten "Afrikaanse stadsbendes" en ze is bijzonder geïnteresseerd in de effecten van racisme op Afrikaans-Europese kinderen en adolescenten. De leden van de vzw omschrijven zich als "mentors van veerkracht door cultuur".

Kosakana

Het project richt zich tot kwetsbare kinderen uit sub-Sahara-Afrika met een identiteitscrisis, en onderzoekt welke activiteiten het moet organiseren om deze kinderen toe te laten hun talenten te ontdekken. Dat moet gebeuren in een veilige omgeving waar hun vragen over hun Afro-Europese identiteit statusverhogende antwoorden krijgen.

.....

Prévention Jeunes Bruxelles | +32 2 563 66 50 | gpetit@cpasbru.irisnet.be

De vereniging ontwikkelt een preventieactie rond jeugdbescherming en hulp aan jongeren uit kwetsbare milieus. Ze werkt ofwel via individuele hulp aan een jongere of zijn gezin, ofwel via initiatieven zoals huistaakscholen en ludieke educatieve activiteiten.

Zijn wereld leren omzetten in beelden

Een initiatiestage fotografie telt 15 kinderen van 6 tot 13 jaar met ouders of grootouders van vreemde afkomst, die deelnemen aan een huistaakschool vlakbij de Europese wijk. Het maken van beelden gaat hen doen nadenken over hun identiteit in een erg internationale omgeving.

.....

Sociedad Hispano-Belga de Ayuda Mutua | +32 2 539 19 39 | hb.coordinationpedagogique@gmail.com

De vereniging 'Hispano-Belga' wil bijdragen tot een samenwerking tussen Belgische burgers en mensen met een migratieachtergrond om deze laatsten te helpen bij hun integratie in België. Om dit doel te bereiken organiseert de vereniging activiteiten waarbij de andere en zijn cultuur worden verkend.

Raconte-moi le début de mon histoire, je t'en raconterai la fin (Vertel mij het begin van mijn geschiedenis, ik vertel hoe het afloopt)

De kinderen stellen zich voor via een video en een blog, vervolgens vertellen en spelen ze de geschiedenis van hun ouders, het leven in het land van herkomst, wat hen dreef om hun land te verlaten, hun vestiging in België. Daarna verbeelden ze hun toekomst, hun werk, hun gezinsleven. Het getuigenis van de ouders maakt het project compleet.

Le Toucan | +32 2 219 08 89 | letoucan.asbl@skynet.be

Le Toucan is gevestigd aan de oude haven van Brussel en werkt met jongeren die maatschappelijk, op school en professioneel afhaken. Het biedt de buurtbewoners gemeenschappelijke en individuele hulp aan die vooral bestaat uit pedagogische en ouderschapsondersteuning.

Een kind in de stad

Sociaal kwetsbare kinderen in het centrum van Brussel hebben toegang tot een culturele oriëntatie en pedagogische methodes die hun sociale integratie bevorderen. Deze socioculturele en burgerschapsactiviteiten leiden naar het creëren van een spel voor spoorzoekers «Ik ontdek mijn stad» en een tentoonstelling van de producties van de kinderen.

LEVENSVERRHALEN

Als kinderen het verleden van hun familie of de buurtbewoners leren kennen, is het voor hen gemakkelijker om aan hun eigen toekomst te denken. Het is begonnen met enkele buitenschoolse projecten.

Partenariat Marconi | +32 2 345 86 49 | mariewtercelin@hotmail.com

Het Partenariat Marconi omschrijft zichzelf als een buurthuis. Het werkt al 15 jaar met lokale partners zoals een wijkgezondheidscentrum ('maison médicale'), een centrum voor geestelijke gezondheid en een centrum voor gezinsplanning. Het werkt nauw samen met het buurtcomité en de gemeenteschool.

Ricochet

Met de steun van het Fonds Baillet Latour begeleidt het Partenariat Marconi al drie jaar kinderen van het eerste jaar basisonderwijs bij het ontdekken van hun familiegeschiedenis, die ze vervolgens vertalen in levensverhalen en kunstuitingen (video's, foto- of audioreportages, schaduwtoneel...). De resultaten van dat werk worden nadien tentoongesteld in de vitrines van de buurthuizen of worden verwerkt in een voorstelling voor ouders en publiek.

Het project startte met een groep nieuwkomers, kinderen en ouders, die naar school gaan. Ondertussen is het uitgebreid en worden de kinderen en senioren opgevangen in een residentie in de buurt: samen denken ze na over hun isolement, uitsluiting en eenzaamheid, en stellen ze vragen bij de tijd die voorbijgaat.

Sportactiviteiten

Goed in het lichaam, goed in het hoofd

KWAN Academy Brussels Taekwondo

Voor sommige kinderen is sporten niet vanzelfsprekend. Sommige gezinnen zijn bang om aan te kloppen bij een club of weten niet dat sommige sporttakken bestaan. Dankzij buitenschoolse projecten bieden verenigingen aan kinderen meer kansen om zich in alle veiligheid uit te leven en om een geschikte activiteit te vinden. De clubs geven ook waarden mee die de kinderen helpen om open te staan voor anderen en om elkaar te leren vertrouwen.

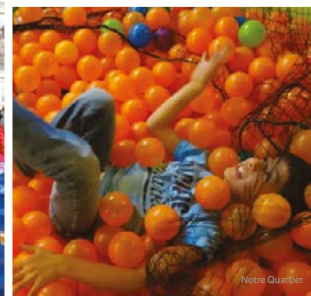
©FEFA

©Cultureghem

Ketmet ©Cultureghem

Notre Quartier

©Royal Crossing Judo Club

Bouillon de CultureS

©Royal Crossing Club Schaarbeek

Hidden Power

Animation Pirouettes et Psychomot' | +32 2 375 78 24 | asblpirouettes@gmail.com

De vereniging organiseert oefeningen relationele psychomotoriek voor kinderen, die starten met beweging en waarbij de emoties van de anderen vervolgens onder woorden worden gebracht en er gelijkenissen worden gevonden met de eigen emoties. Het is de bedoeling deze kinderen via stages te helpen om zich te integreren in een groep met leeftijdsgenoten.

Bewegen, spelen en fantaseren om zich te integreren

Kleuters en kinderen uit het eerste jaar basisonderwijs van twee Brusselse scholen deden mee aan de bijeenkomsten. Er werd gewerkt rond het veiligheidsgevoel van de kinderen, de ontwikkeling van het vertrouwen in hun fysieke vaardigheden en het verbeteren van hun niet-verbale en verbale communicatie. Dat droeg bij tot het respect en de harmonie in de groep.

.....

Bouillon de Cultures | +32 2 210 94 21 | aurora@bouillondcultures.be

Dit buurthuis is al meer dan dertig jaar actief in Schaarbeek en wil duurzame oplossingen leveren voor het welzijn van de bewoners van de wijk en de bredere omgeving door steun te verlenen aan een multicultureel samenlevingsproject. In het bijzonder begeleidt het buurthuis kinderen en adolescenten bij vrijetijds- en schoolondersteunende activiteiten.

Introductie vechtsporten voor kwetsbare kinderen van vreemde origine

De vereniging organiseert in de week ateliers waar de kinderen kunnen proeven van verschillende vechtsporten (jiujitsu, karate, kung-fu...) die uitgaan van waarden waar de vereniging achter staat: de sociale mix, fair play en de dialoog, de autonomie en responsabilisering van jongeren, de ontmoeting met anderen en respect.

.....

Circus Zonder Handen | +32 2 411 10 19 | veerle@zonderhanden.be

Deze circusschool is gespecialiseerd in het aanbieden van activiteiten voor kwetsbare bevolkingsgroepen en richt zich tot iedereen vanaf 4 jaar. De circusschool bereikt haar publiek via scholen en andere partners en via een gerichte communicatie. Ze organiseert zowel workshops, vakantiecampen en straatevenementen als voorstellingen.

Circustechnieken op maat voor achtergestelde wijken en hun bewoners

Circus Zonder Handen opent een nieuwe vestiging in Molenbeek en probeert het aanbod toegankelijker te maken voor de kwetsbare buurtbewoners van vreemde origine. Wat zijn de optimale organisatie-, inschrijvings- en communicatievormen om dit publiek effectief te bereiken?

.....

Cultureghem | +32 2 521 54 19 | eva@cultureghem.be

Cultureghem wil inspelen op de nood aan kwaliteitsvolle publieke ruimtes voor de erg kwetsbare, multiculturele bewoners van deze wijk, door een reeks activiteiten te ontwikkelen (leslokalen, terrein voor zaalvoetbal, recyclageruimtes, keuken...) in de 10.000 m² grote overdekte markt van de slachthuizen van Anderlecht.

KETMET

Het is de bedoeling om de site om te vormen tot het grootste overdekte speelplein van Brussel, waar kinderen zich veilig voelen en ouders elkaar kunnen ontmoeten. Kinderen en ouders worden overigens betrokken bij het uitwerken van het project. De jongeren van de buurt zullen als monitors en animatoren worden ingeschakeld.

Football-Etudes-Familles-Anderlecht (FEFA) | +32 2 522 15 89 | fefa@anderlecht.brussels

De vereniging organiseert een wekelijkse training en in het weekend een regionale competitie voor 175 jongeren van 4 tot 20 jaar, die ze eveneens begeleidt bij hun schooltraject. Op termijn wordt aldus gestreefd naar een kwaliteitsvoller schooltraject voor deze jongeren, van wie de meesten uit Kuregem komen.

Verder gaan

De vzw wil een specifieke huistaakschool oprichten voor 6-11-jarigen en wil voetbalactiviteiten starten voor 4-5-jarigen om problemen op school vroegtijdig te voorkomen. De vereniging heeft een tweedehands "Transporter" gekocht voor de verplaatsingen omdat er te weinig ouders zijn met een auto.

.....

Hidden Power Artists Association | +32 2 588 53 87 | hiddenpower2@gmail.com

Hidden Power Artists Association vzw is tegelijk een dansschool en een agentschap dat in de publieke ruimte evenementen organiseert waarbij jonge dansers optreden. De vereniging haalt haar inspiratie vooral uit Azië, bv. de Koreaanse popmuziek, en streeft via haar werkzaamheden naar culturele uitwisseling, het delen en het respect voor de andere.

"Street dance" als een instrument voor ontplooiing en maatschappelijke integratie.

Kinderen houden van hip hop, maar "street dance"-projecten worden niet vaak begeleid, wat soms leidt tot ruzie. Via dit project zorgt Hidden Power in een veilige omgeving voor een professionele begeleiding van "straatdansers", waardoor de kinderen kunnen openbloeien en de ouders gerustgesteld zijn.

.....

Joseph Swinnen | +32 2 203 56 13 | groupeenfans@swinnen-asbl.be

Joseph Swinnen vzw werkt sedert 1975 in de volkse, multiculturele Noordwijk aan het herstellen van sociale relaties die steunen op waarden zoals solidariteit, verdraagzaamheid en wederzijdse erkenning. Haar activiteiten: wijkgezondheidscentrum, buitenschoolse opvang, psychosociale dienst, kinderopvang, alfabetisering...

De ontdekking van de capoeira

De capoeira, een Braziliaanse zelfverdedigingstechniek, wordt voorgesteld aan kinderen van deze achtergestelde, weinig gewaardeerde wijk. Het is de bedoeling de kinderen te helpen zich open te stellen voor anderen, hen te respecteren, door een probleem te leren overwinnen met respect voor zichzelf, en door hun vertrouwen in elkaar met plezier te oefenen...

.....

Judo Royal Crossing Club Schaerbeek | +32 2 241 90 60 | club@judocrossing.com

De Royal Crossing Club Schaerbeek bestaat 45 jaar en heeft een reputatie als buurtcompetitieclub met een familiaal karakter, die alle sportprijzen overstijgt. Fundamenteel en doorslaggevend is de voorlichting rond de morele gedragscode van het judo, en het respect voor zichzelf en de andere, binnen een educatieve en gastvrije setting.

Integratie via sport en scholingsondersteuning

Kwetsbare kinderen van 6 tot 12 jaar met een migratieachtergrond krijgen op school wekelijks een jaar lang een inhaalles van een uur die wordt gekoppeld aan de (al bestaande) judolessen. De Club staat in voor het vervoer van de school naar de judoclub om te zorgen voor een regelmatige participatie.

SPORTACTIVITEITEN

KWAN | +32 487-639 622 | kwon-1120@hotmail.fr

Deze Taekwondoclub, die gevestigd is in Neder-over-Heembeek, wil meer betekenen voor de omringende wijk. Daarom wil de vechtkunstclub zoveel mogelijk jongeren aantrekken en sensibiliseren, in partnerschap met de ouders, de scholen en jeugdcentra.

Taekwondo voor iedereen

Het is de bedoeling om deze sporttak en de bijhorende waarden en gedragslijnen te laten ontdekken: leren werken en inspanningen doen, respecteren van de andere en van de regels, versterken van het zelfvertrouwen en -respect.

.....

Notre Quartier | +32 2 218 64 03 | sylvie.ad@gmail.com

De vzw werkt achter het Noordstation aan het versterken van de plaats van gezinnen en het ontwikkelen van actief burgerschap, en gaat daarmee in tegen machismo en criminaliteit. De activiteiten omvatten gesprekstafels met lokale gezinnen, en ook actieve sensibilisering rond een boek en de participatie aan straat- en wijkactiviteiten.

«Mousses émousset» - Integratie, sociale mix en psychomotoriek

Het project wil in het centrum van Sint-Joost-Ten-Node een ruimte voor psychomotoriek creëren die kinderen van 0 tot 12 jaar en hun ouders kan opvangen. Zo wil het project hen de kans geven om elkaar te ontmoeten ongeacht de verschillen in gender, religie, cultuur en vaardigheden, via het lichaam, sport, de verbeelding en het plezier.

Het pilootproject 'Sociaal-educatieve begeleiding van integratie en sociale cohesie via watersport'

BruxSail werd opgericht door Brusselse jongeren die hun passie voor watersport willen delen met kinderen en adolescenten uit het Brussels Gewest. De vereniging wou echter geen klassieke zeilschool zijn en besloot om het zeilen, dat doorgaans een elitaire aangelegenheid is, open te stellen voor kwetsbare kinderen. Ze gaat er immers van uit dat deze activiteit kan helpen bij het bestrijden van sociale uitsluiting en schooluitval.

Dankzij de steun van het Fonds Baillet Latour begeleidt het team sedert 2013 jaarlijks op woensdag- en zaterdagmiddag groepen van een twintigtal jongeren van 7 en 12 jaar (twee groepen in 2016 met in totaal een honderdtal sessies). Het zeilen wordt dus ingezet als een pedagogische ondersteuning om de stagiair(e)s educatieve waarden bij te brengen zoals verantwoordelijkheidsgevoel, teamwork en respect voor de andere en voor de maritieme omgeving. Deze sport geeft de kinderen toegang tot een onbekend milieu en verruimt hun perspectieven en hun open blik op de wereld. Ze verbetert ook hun zelfvertrouwen en ontwikkelt hun sensitieve, motorische en psychologische kwaliteiten. De jongeren kunnen starten als beginners of hun zeilvaardigheden perfectioneren op verschillende soorten boten. En ze kunnen opleidingen volgen rond het bouwen met kunststoffen, houtbewerking en slooponderhoud. Het team richt eveneens boottochten in om de zee en de natuur te ontdekken en het organiseert sport- en cultuurmanifestaties in België en in het buitenland.

Bruxsail | +32 2 537 37 27 | catam50@gmail.com

Leerondersteuning

Leren? Met plezier!

Schools ULB © Jérôme Hubert

Le Maître Mot

© Le Wolf

Tutti Frutti

Al spelend leren, buiten de school om, is zelden haalbaar voor kinderen uit kwetsbare milieus, en nog minder als ze ook een vreemde achtergrond hebben. Nochtans helpen woordspelletjes om de onderwijstaal te leren beheersen; te leren omgaan met computers, in alle veiligheid, het is onontbeerlijk geworden; en een andere taal ontdekken verruimt het gezichtsveld ... Voor veel kinderen vormen buitenschoolse activiteiten de beste ondersteuning om te slagen op school.

LHS

Le Club des Petits Débrouillards de la Région Bruxelles

Schools ULB © Jérôme Hubert

Le Club des Petits Débrouillards de la Région bruxelloise | +32 2 268 40 30 | malengreaunicole@gmail.com

De 'Petits Débrouillards' willen kinderen helpen om de wetenschap op een aangename manier te ontdekken, om het begrijpen als plezier te cultiveren, om hen te laten proeven van wetenschappelijke experimenten en om hen graag te laten delen. Dat wordt gerealiseerd via diverse gerichte activiteiten (stages, sensibiliseringscampagnes...).

Wetenschappen, een sleutel voor succes op school!

De workshops wetenschapsontdekking worden aangeboden aan kinderen van 9 tot 12 jaar uit een wijk in Neder-over-Heembeek met een sterke migrantenpopulatie. Ze mikken op het verhogen van het kennisniveau van het Frans en van de capaciteit om te observeren en te analyseren van wat zich afspeelt bij de proeven die elk kind uitvoert.

Logement et Harmonie Sociale | +32 2 737 04 01 | lhs@skynet.be

De vzw Logement et Harmonie Sociale stuurt het project voor sociale cohesie in Etterbeek en doet in de gemeente maatschappelijk gemeenschapswerk in drie wijken met sociale woningen. Ze ondersteunt bewoners die activiteiten willen organiseren en ontwikkelt in het bijzonder huistaakscholen voor kinderen.

Van de klas naar het toneel

Men kan al spelend leren! Dat is het basisidee achter het creëren van een schouwspel dat een combinatie is van theater, zang en dans met kinderen uit de sociale woningen van verschillende wijken in Etterbeek. Het is de bedoeling om hen via een ludieke activiteit de instrumenten te geven om meer vertrouwen te krijgen in het schoolmilieu.

Le Maître Mot | +32 2 649 05 15 | pa@lemaitremot.be

Lectuur en cultuur toegankelijk maken door de verwerving en beheersing van het Frans te bevorderen, dat is de missie van de vereniging. Ze steunt op preventie- en remediëringsacties bij gezinnen die worden geconfronteerd met integratieproblemen op school en in de maatschappij: zittenblijven of schooluitval, laaggeletterdheid ...

Leerplezier

Naast huistaakscholen, creatieve en ludieke workshops op woensdag en vakantiestages, ontwikkelde de vereniging een wekelijkse module van twee uur om de competenties voor Frans en leesvaardigheid te versterken. De activiteiten zijn opgebouwd rond boeken, leesplezier en vrije expressie.

Media Actie Kuregem Stad (MAKS) | +32 2 555 09 90 | maksvzw@maksvzw.be

Maks vzw werkt aan een gegarandeerde ict-toegang voor iedereen om te vermijden dat kwetsbare bevolkingsgroepen digitaal uitgesloten worden. Ze vervult deze missie door het organiseren van open workshops waarbij ze de geïnteresseerden vervolgens via diverse workshops probeert te stimuleren om te werken aan meer specifieke informaticacompetenties.

Creativiteit en sensibilisering rond de media

De kinderen van Oud-Molenbeek en Kuregem volgen creatieve workshops om informaticacompetenties te verwerven, maar tegelijk wil Maks hun kritische zin tegenover internet, spelletjes en reclame aanscherpen. De kinderen maken ook een concreet digitaal product (spel, film, reportage, affiche, muziekclip...).

.....

Schola ULB | +32 2 650 47 19 | sally@schola-ulb.be

Sedert 1989 bestrijdt Schola ULB zittenblijven door het ontwikkelen van een gratis netwerk van mentors, dat ondertussen hulp bood aan ongeveer 26.000 leerlingen van het basis- en secundair onderwijs. De ondersteuning wordt verzorgd door hogeschoolstudenten en heeft vandaag betrekking op 48 scholen, uit alle netten en onderwijsrichtingen.

Programma Tutoraat Basisonderwijs

Een tweewekelijkse ondersteuning wordt aangeboden in het basisonderwijs. Het is de bedoeling jongeren met moeilijkheden op school te helpen en ook om hen terug zin te geven in de school en het leren door de klemtoon te leggen op het (her)opbouwen van een toekomstplan. Het gaat dus om het bevorderen van echte gelijkheid van kansen.

.....

Tutti Frutti | +32 2 538 37 43 | joy@tutti-frutti.be

Tutti Frutti is een talenschool voor kinderen van drie tot elf jaar, met een open pedagogie die steunt op de relaties die ontstaan tussen de kinderen en de leerkracht die hun moedertaal spreekt. Meertalig opgroeien laat kinderen openbloeien en openstaan voor een diverse wereld.

Talen voor iedereen!

De vzw organiseert taallessen die voor alle gezinnen betaalbaar zijn, binnen scholen die positief discrimineren. De lessen worden gegeven tijdens de opvanguren en zijn vooral bedoeld voor leerlingen van het 5de en 6de jaar basisonderwijs. Het is de bedoeling om de leerlingen via verschillende ludieke activiteiten nieuwsgierig te maken naar talen.

Jeugdliteratuur, toegang tot zichzelf en de wereld

Le Wolf, een huis voor jeugdliteratuur, is een plek waar de bezoeker, dankzij een uitgekiende scenografie, terecht komt in de imaginaire wereld van de kinderboeken. Heel veel animaties, tentoonstellingen en ontmoetingen laten klassen (in de week) en gezinnen (in het weekend) de jeugdliteratuur in al zijn facetten ontdekken.

De combinatie van leeuromomenten, praktische workshops, bezoeken aan een tentoonstelling of verhalen verteld via een elektronisch medium, dichtbij de kinderen, wil graag getuigen van een ludieke, culturele en pedagogische aanpak.

In samenwerking met lokale partners zoals de buurthuizen 'La Buanderie' en 'Querelle', het 'Centre Comète' en het 'Maison Médicale de la Senne', organiseert 'Le Wolf', dankzij de steun van het Fonds Baillet Latour, sedert 2013 workshops en stageweken die specifiek mikken op kinderen uit kwetsbare milieus. De animaties steunen op het ontdekken van stripalbums uit verschillende culturen, op collectieve schrijfoefeningen, op theater- en illustratiewerkshops. De realisaties van kinderen, begeleid door kunstenaars, worden vervolgens voorgesteld op een tentoonstelling, in het bijzonder om ook de ouders gevoelig te maken voor het belang van kwaliteitsvolle jeugdliteratuur.

Le Wolf | +32 2 512 12 30 | muriel.limbosch@lewolf.be

Persoonlijke ontwikkeling

Op zoek naar zichzelf en de andere

Participeren aan buitenschoolse activiteiten is voor kinderen uit kwetsbare milieus vaak de beste manier om hun persoonlijke ontwikkeling vooruit te helpen, en om de wereld waarin ze leven te verruimen. Ze leren zich integreren in groepen en leren functioneren met anderen. Ze ontdekken hun talenten, durven zich uiten zoals ze zijn. En vooral, ze kunnen in contact komen met andere milieus, met andere manieren van leven en met mensen die voor hen andere horizons openen.

De Aanstokerij (ex- Centrum Informatieve Spelen) | +32 16 22 25 17 | kelly@aanstokerij.be

De Aanstokerij gelooft vast in de waarde van het spel als vormingsinstrument. Het ontwerpt, produceert en verspreidt informatieve spelen die toelaten om belangrijke maatschappelijke uitdagingen te bespreken met de betrokken doelgroepen. De methode biedt het voordeel dat mensen op een ludieke manier gesensibiliseerd worden via ervaringen.

Het spel, een integratie-instrument

Welke soorten spelen en begeleiding kan men aan kinderen uit sociaal kwetsbare milieus voorstellen om hen toe te laten hun sociale competenties en hun taalgebruik te ontwikkelen? Dat is de uitdaging waar de Aanstokerij voor staat met betrekking tot spelen voor buitenschoolse opvang. Daarnaast krijgt het opvangpersoneel ook een opleiding.

L'Aile | +32 2 733 84 33 | asb_aile@hotmail.com

Deze huistaakschool aanvaardt hoofdzakelijk kinderen en jongeren uit de sociale woningen van Bonnelles in Etterbeek voor schoolondersteuning en sport- en cultuuractiviteiten. Ze werkt voornamelijk met vrijwilligers, en heeft regelmatig contact met de ouders en de scholen.

Complementaire buitenschoolse stages

Er worden buiten Brussel twee internaatstages georganiseerd voor 24 kinderen: de ene voor 6-10-jarigen en de andere voor 10-13-jarigen. De stages willen hen educatieve waarden bijbrengen en de sociale cohesie versterken door in te zetten op kwaliteit in de aanpak, het materieel en de omkadering; een kwaliteit die elders voor hen niet toegankelijk is.

L'Atelier du Midi | +32 2 520 87 26 | atelier.dumidi@yahoo.fr

Het 'Atelier du Midi' is een permanente ruimte die artistieke activiteiten organiseert (schilderen, beeldhouwen, etsen, tekenen en gemengde technieken) voor alle leeftijdscategorieën en in diverse vormen: stages, tentoonstellingen... Naast een ontdekkings- en leerplek, wil het Atelier eveneens een ontmoetings- en uitwisselingsplek zijn.

C'est Extra d'Être Ensemble! (Samen zijn is te gek!)

Het project streeft naar het welzijn van kinderen in brede zin. Tijdens rust- en ontspanningsmomenten biedt het ontspanningsactiviteiten aan die bijdragen tot de maatschappelijke integratie van kwetsbare kinderen van vreemde origine. Die activiteiten vinden plaats tijdens workshopsessies of op school tijdens de middagpauze of na de schooltijd.

Brede School De Witlofkinderen | +32 2 247 03 40 | ragna.oyen@vgc.be

Dit netwerk bestaat uit een reeks actoren uit verschillende sectoren in Evere (de zes Vlaamse basisscholen, de gemeente, de preventiedienst, een gemeenschapscentrum en een openbare bibliotheek) die samenwerken ten bate van een zo breed mogelijke ontwikkeling van de kinderen, op school en daarbuiten.

Een speelkar voor de wijk en de buitenschoolse opvang

Een houten karretje, vrolijk versierd, bevat een reeks kwaliteitsspellen die kinderen uit het kleuter- en basisonderwijs kunnen stimuleren en helpen om hun talenten te ontdekken. Op woensdagnamiddag wordt het gebruikt op school en het kan ook in de wijk worden gebruikt als basis voor animaties die worden begeleid door een leerkracht.

Habbekrats, SURPLAS | +32 9 233 52 22 | florian@habbekrats.be

Het gaat om een netwerk van huizen waar jaarlijks zo'n 2.500 jongeren van 8 tot 18 jaar bijeenkomen. In eerste instantie is het de bedoeling om activiteiten aan te bieden, ontmoetingsmogelijkheden, ontdekkingsruimtes en avontuurlijke stages. Parallel daarmee geeft deze jeugddienst spoedhulp aan jongeren in nood.

De « Playmobiel »

Een driewieler werd omgevormd tot een mobiel animatie- en leerplatform voor kinderen. Het kan worden aangepast aan de noden van scholen en wijken. Het bevat gemakkelijk toegankelijk, ludiek en pedagogisch materiaal dat kan worden gebruikt om te werken met bepaalde doelgroepen en om specifieke doelstellingen te bereiken.

Happy Farm | +32 498 52 30 58 | sylviane.loits@hotmail.com

De vereniging wil bijdragen tot de ontplooiing van mensen via professionele activiteiten op de boerderij. De opvang van kinderen omvat pedagogische en recreatieve activiteiten. De vereniging focust in het bijzonder op kinderen met een handicap en op kinderen uit sociaal-economisch kwetsbare wijken.

Zich ontplooiën op de boerderij

Kinderen van 6 tot 12 jaar uit sociaal-economisch kwetsbare milieus kunnen op woensdagnamiddagen gaan helpen bij het verzorgen van dieren, activiteiten in de moestuin en de keuken, of klussen. Het project wil kinderen steunen in hun persoonlijke ontwikkeling, hun leervermogen en hun autonomie.

Siloe Centre Comete | +32 2 513 85 07 | anne.cremer@centrecometeamo.be

Deze dienst van de jeugdbijstand komt tussen op vraag van een jongere, of in elk geval met zijn akkoord, en biedt een familiale, sociale of schoolondersteuning aan. De dienst organiseert ook participatieve projecten die de entourage van een jongere willen verbeteren en activeren om marginalisering en sociale uitsluiting te voorkomen.

Anim´ Acteurs

Educatieve en culturele activiteiten worden georganiseerd voor 6-18-jarigen uit de Zennewijk; ze worden geleid door 18-25-jarigen, die in hun vormingsproject worden begeleid door het Centrum. Het is de bedoeling om de persoonlijke en identiteitsontwikkeling van de jongsten te bevorderen en om een levensproject voor te stellen aan de «jongvolwassenen» van de wijk.

ToekomstATELIERdelAvenir (TADA) | +32 2 781 00 32 | info@toekomstatelierdelavenir.com

Sociaal kwetsbare kinderen hebben zelden een omgeving die al hun vragen kan beantwoorden. TADA helpt hen om hun toekomstperspectieven te verruimen via het verbeteren van hun zelfkennis, interesses en talenten, motivatie en hun gevoel erbij te horen in de samenleving.

De beroepenwereld

Gedurende twee jaar en een half worden de kinderen elke zaterdag geïnspireerd door welwillende, enthousiaste professionals die hun beroep met passie uit de doeken doen: advocaten, koks, politiemensen, muzikanten en ondernemers. Deze praktische workshops sporen de kinderen aan om op zichzelf te vertrouwen en om hun dromen te realiseren.

L'école sur Scène du Nord au Sud / De school op het toneel van Noord tot Zuid

Le Public ©Kim Leleux

Het project wordt sedert 2007 uitgevoerd door het Théâtre Le Public met leerlingen van het 5de en 6de jaar basisonderwijs van de Ecole Henri Frick en, sinds 2010, ook met leerlingen uit de «nieuwkomersklassen» van het Lycée Guy Cudell, twee scholen uit de gemeente Sint-Joost-ten-Node.

De 'Ecole sur Scène' brengt kinderen en adolescenten van deze kwetsbare wijken in contact met de theaterpraktijk via workshops die een heel schooljaar doorlopen, wekelijks, tijdens en buiten de schooltijd. Deze workshops worden geleid door professionele toneeltechnici met de hulp van de leerkrachten van de kinderen en adolescenten. Op het einde van het schooljaar volgt er dan een week met algemene repetities, voorstellingen in de grote zaal van het Théâtre Le Public en bij openbare evenementen.

Het project plaatst de woorden en geschriften van de jonge deelnemers vooraan, en vermengt ze met teksten van auteurs om een ontmoeting te creëren tussen verschillende werkelijkheden en om hen er zo toe te brengen hun onderwijstaal te perfectioneren. De voorstellingen zijn gratis,

zodat iedereen ze kan bijwonen.

In 2014 kon het project «Théâtre Nord/Sud», dankzij de steun van het Fonds Baillet Latour, de focus richten op een grotere sociale mix door jongeren uit Watermaal-Bosvoorde te laten samenwerken met de jongeren uit Sint-Joost-ten-Node. Deelnemers uit sociaaleconomisch tegengestelde milieus, met een sterk verschillend dagelijks leven, konden elkaar aldus ontmoeten via het creëren van een gemeenschappelijk schouwspel dat op het einde van het jaar werd voorgesteld.

Théâtre Le Public | +32 2 724 24 33 | anne.mazzacavallo@theatrepublic.be

De Koning Boudewijnstichting is een onafhankelijke en pluralistische stichting die actief is op zowel lokaal, regionaal, federaal, Europees als internationaal niveau. We willen de maatschappij ten goede veranderen en investeren daarom in inspirerende projecten en individuen. In 2015 gaven de Koning Boudewijnstichting en de Fondsen die ze beheert 34,8 miljoen euro steun aan 264 individuen en 1.813 organisaties voor projecten rond armoede, gezondheid, ontwikkeling, maatschappelijk engagement, erfgoed, ...

Verder organiseert de Stichting ook studiedagen, rondetafels en tentoonstellingen, deelt ervaringen en onderzoeksresultaten via (gratis) publicaties, gaat partnerschappen aan en stimuleert filantropie 'via' en niet 'voor' de Koning Boudewijnstichting.

2.155 personen in onze stuurgroepen, begeleidingscomités, bestuurscomités en onafhankelijke jury's, stellen hun expertise ter beschikking. Hun vrijwillige inzet zorgt voor kwalitatieve keuzes, onafhankelijkheid en pluralisme.

De Stichting werd opgericht in 1976, toen Koning Boudewijn 25 jaar koning was.

Volg ons

kbs-frb.be | [Abonneer u op onze e-news](#) | goededoelen.be

Koning Boudewijnstichting, stichting van openbaar nut | Brederodestraat, 21 B-1000 Brussel | info@kbs-frb.be | +32 2 500 45 55

Giften vanaf 40 euro op onze rekening IBAN : BE10 0000 0000 0404 – BIC : BPOTBEB1 geven aanleiding tot een belastingvermindering van 45 % op het werkelijk gestorte bedrag.

L'Aïe

D'Boef

L'Atelier des Mûdi

Scola ULB © Jérôme Hubert